Lietas Nr. A420530012
Lietas arhīva Nr. AA43-0807-15/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 29.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente A.Šteinberga,
tiesneši M.Osmane un V.Poķis

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2012.gada 27.aprīļa lēmuma Nr.22.4.7/34063 atcelšanu un zaudējumu atlīdzinājumu, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 13.februāra spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Nodokļu kontroles pārvalde (turpmāk – Pārvalde) no 2011.gada 3.oktobra līdz 28.decembrim pieteicējai /pers. B/ veica iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk arī – IIN) auditu par 2009.gadu.

VID Pārvaldes Fizisko personu otrā audita daļa 2011.gada 28.decembrī pieņēma lēmumu Nr.23.12/1386, ar kuru pieteicējai papildu nomaksai budžetā aprēķināts IIN Ls 52 681,88, nokavējuma nauda Ls 14 066,06 un soda nauda Ls 15 804,56, kura saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32. panta septīto daļu noteikta Ls 7902,28 apmērā.

Ar VID ģenerāldirektores 2012.gada 27.aprīļa lēmumu Nr.22.4.7/34063 (turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums tika atstāts negrozīts.

[2] Pieteicēja vērsās administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Lēmuma atcelšanu un pienākuma uzlikšanu VID atmaksāt pieteicējai nodokļu maksājumus un ar nolēmuma izpildi saistītos izdevumus Ls 72 369,74 (102 972,86 *euro*) apmērā.

Pieteikums un pieteikuma papildinājumi pamatoti ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] Pieteicēja 2009.gadā vēlējās iegādāties nekustamo īpašumu personīgai lietošanai /adrese/, kadastra numurs /numurs A/(turpmāk – Nekustamais īpašums). Lai arī pieteicējai nebija naudas līdzekļu Nekustamā īpašuma tūlītējai iegādei, ņemot vērā savu ienākumu apmēru un līdzekļu pietiekamību, viņa uzskatīja, ka ir iespējams aizņemties naudu Nekustamā īpašuma iegādei, ar laiku atmaksājot aizņemto summu. Pieteicēja 2009.gada 28.augustā ar /pers. D/ noslēdza aizdevuma līgumu Nr.SL/01, saskaņā ar kuru /pers. D/ piešķīra pieteicējai īsterminā aizdevumu līdz 2009.gada 28.novembrim 320 000 *euro* (Ls 224 897,28) apmērā.

2009.gada 4.septembrī pieteicēja ar /pers. E/ noslēdza pirkuma līgumu un darījuma konta līgumu Nr.209D/9 par Nekustamā īpašuma iegādi. Nekustamā īpašuma pirkuma maksa tika noteikta 345 000 *euro* (Ls 242 467,38) apmērā. Pirkuma maksas daļa /pers. E/ tika atmaksāta 1000 *euro* (Ls 702,80) apmērā skaidrā naudā pirkuma līguma slēgšanas brīdī, savukārt atlikusī daļa pārskaitīta uz darījumu kontu AS „DnB NORD Banka".

Tā kā bija nepieciešams atmaksāt /pers. D/ aizdevumu, 2009.gada oktobrī pieteicēja meklēja iespēju saņemt citu aizdevumu minētā aizdevuma atdošanai. Ar lūgumu pēc aizdevuma pieteicēja vērsās pie ārvalstu kompānijas „Luxline Transit LLP" pilnvarotās pārstāves /pers. H/. Minētā kompānija ir ilgstošs sadarbības partneris pieteicējai piederošajam uzņēmumam Oy „NaftoDom", tādēļ kompānijai nebija iebildumu šādu aizdevumu izsniegt. Attiecīgi 2009.gada 22.oktobrī tika noslēgts aizdevuma līgums Nr.23/10, saskaņā ar kuru pieteicējai izsniegts aizdevums par kopējo summu 322 000 *euro* (Ls 226 302,89). /pers. D/ aizdevums apmaksāts ar pārskaitījumu 2009.gada 23. un 27.oktobrī. Pieteicēja ir uzsākusi saņemtā aizdevuma atmaksu.

[2.2] Atbildētāja ir kļūdaini vērtējusi lietas faktiskos apstākļus un uzskatījusi, ka 2009.gada 22.oktobra aizdevuma līgums Nr.23/10 nav patiesi noslēgts.

Saskaņā ar VID iesniegtajiem dokumentiem „Luxline Transit LPP" bija atbilstošs finansiālais stāvoklis un pietiekami naudas līdzekļi, lai noslēgtu aizdevuma līgumu. Līgumā noteikts, ka aizdevums izmantojams Nekustamā īpašuma iegādei, un tā arī šie līdzekļi ir tikuši izmantoti (atdodot aizdevumu /pers. D/).

Nav aizliegts līgumus noformēt un parakstīt ar elektronisko saziņas līdzekļu starpniecību.

[2.3] Atbildētājas norāde par iespējamu pieteicējas saistību ar „Luxline Transit LLP" nav patiesa, jo tās ir tikai

aizdomas un pieņēmumi, kas nav balstīti uz faktiem un to pierādījumiem.

[2.4] Audita ietvaros pieteicēja ir sniegusi visu nepieciešamo informāciju par aizdevuma līguma ekonomisko būtību un apstākļiem, kas saistīti ar viņu kā šī līguma dalībnieku, t.i., no pieteicējas puses aizdevuma līguma ekonomiskā būtība ir saņemt naudas līdzekļus /pers. D/ sniegtā aizdevuma atdošanai, kas bija nepieciešams personīgā mājokļa iegādei. Savukārt citas personas ekonomiskos apsvērumus izsniegt aizdevumu nav iespējams ne zināt, ne arī komentēt. Turklāt nav pamata šaubām, kas saistītas ar šī aizdevuma nenodrošināšanu. „Luxline Transit LLP" ir ilglaicīgs partneris pieteicējas piederošajai un vadītajai sabiedrībai Oy „NaftoDom", tādējādi kompānijai ir zināms pieteicējas ienākumu avots un tā drošums.

[2.5] VID 2012.gada 8.augustā pieņēma lēmumu Nr.4.1.1.4/41888, ar kuru nolēma no pieteicējas piedzīt nokavētos nodokļu maksājumus, kas tika nodots izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam. Ar tiesu izpildītājas 2012.gada 31.oktobra vēstuli Nr.2349 pieteicējai tika paziņots par pienākumu izpildīt lēmumu par piedziņu un veikt samaksu: nodokļu maksājumus Ls 67 313,05 apmērā un sprieduma izpildes izdevumus Ls 5056,69, kopā Ls 72 369,74 (102 972,86 *euro*).

[3] Paskaidrojumā tiesai VID norāda, ka pieteikumu neatzīst uz Lēmumā norādīto argumentu pamata un papildus paskaidro, ka pieteicēja joprojām nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecinātu, ka starp „Luxline Transit LLP" un pieteicēju tiešām tika noslēgts aizdevuma līgums.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 13.februāra spriedumu pieteikums tika noraidīts. Spriedums motivēts šādi.

[4.1] Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 1.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka IIN ir nodoklis, ar ko apliek fiziskās personas gūtos ienākumus, un tas sastāv no nodokļa par ienākumiem no saimnieciskās darbības, ja tie nav uzņēmumu ienākuma nodokļa objekts, un nodokļa no citiem ienākuma avotiem.

Izskatāmajā lietā VID nav atzinis pieteicējas darījumu ar ārvalsts komersantu „Luxline Transit LLP" kā naudas līdzekļu aizņēmumu, bet uzskatījis, ka pieteicēja no minētā komersanta ir saņēmusi naudas līdzekļus, kas ir apliekami ar IIN saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 12.punktu kā citi ienākumi, kas nav minēti šā likuma 9.pantā (ar nodokli neapliekamie ienākumi).

Līdz ar to lietā ir noskaidrojams, vai naudas summa Ls 226 302,89 ir atzīstama par pieteicējas ienākumiem, par kuriem tai ir jāmaksā IIN, vai arī attiecīgā naudas summa ir atzīstama par aizņēmumu no ārvalsts komersanta „Luxline Transit LLP".

[4.2] Pieteicēja paskaidroja, ka ir aizņēmusies naudu no ārvalsts komersanta „Luxline Transit LLP", lai varētu atdot aizņēmumu /pers. D/, no kura viņa aizņēmās naudu nekustamā īpašuma iegādei.

[4.3] Lietā ir nekustamā īpašuma pirkuma līgums, kuru pieteicēja ir parakstījusi 2009.gada 4.septembrī. Saskaņā ar līguma 4.punktu nekustamā īpašuma pirkuma maksa bija noteikta 345 000 *euro* (Ls 242 467,38).

2009.gada 14.septembrī Jūrmalas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr.1164 ir reģistrētas pieteicējas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese/, kas sastāv no zemes gabala un dzīvojamās mājas.

Lietā ir 2009.gada 28.augusta aizdevuma līgums, ar kuru pieteicēja aizņēmās no /pers. D/ 320 000 *euro* ar nosacījumu, ka aizdevums ir izmantojams nekustamā īpašuma iegādei un tiks atdots pilnā apmērā līdz 2009.gada 28. novembrim.

Tāpat lietā ir 2009.gada 22.oktobra aizdevuma līgums, ar kuru pieteicēja aizņēmās naudu no ārvalsts komersanta „Luxline Transit LLP" līdz 350 000 *euro* zemes gabala pirkšanai Jūrmalā.

Pieteicēja paskaidroja, ka līdz šim ir atmaksājusi 35 000 *euro* no kopējās aizdevuma summas, ko pierāda 2011.gada 11.jūlija maksājuma uzdevums.

Tiesas sēdē pieteicēja tiesai iesniedza 2012.gada 1.novembra vienošanos, ar kuru ir paredzēta aizdevuma atmaksas kārtība, nosakot, ka aizņēmuma atmaksa jāuzsāk ar 2014.gada 1.novembri un pilnā apmērā jāveic līdz 2016.gada 1.novembrim. Vienlaikus pieteicēja iesniedza 2012.gada 12.jūlija ķīlas līgumu, ar kuru nekustamais īpašums ir ieķīlāts par labu ārvalsts komersantam „Luxline Transit LLP", kā arī izrakstu no Jūrmalas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr.1164 ar atzīmi par nostiprināto hipotēku par labu ārvalsts komersantam „Luxline Transit LLP".

Tiesa konstatē lietā pieteicējas konta izdruku, no kuras ir redzams, ka pieteicēja saņēma naudas pārskaitījumus no ārvalsts komersanta „Luxline Transit LLP" pavisam 322 000 *euro* apmērā – 2009.gada 23.oktobrī 202 000 *euro* un 2009.gada 27.oktobrī 120 000 *euro*. Tāpat no minētās konta izdrukas ir redzams, ka pieteicēja 2009.gada 23.oktobrī un 2009.gada 27.oktobrī pārskaitīja attiecīgās naudas summas /pers. D/ kā aizdevuma atmaksu atbilstoši 2009.gada 28.augustā noslēgtajam aizdevuma līgumam.

[4.4] Sākotnēji VID, kā arī pieteikumā tiesai, par aizdevuma līguma faktiskajiem apstākļiem pieteicēja vairākkārtīgi paskaidroja, ka ir aizņēmusies naudu no ārvalsts komersanta „Luxline Transit LLP", lai varētu atdot aizņēmumu /pers. D/, jo ārvalsts komersants „Luxline Transit LLP" ir ilggadīgs viņas uzņēmuma Oy „NaftoDom" sadarbības partneris, kurš nomā no pieteicējas uzņēmuma dzelzceļa vagonus kravu pārvadājumiem. Pieteicēja norādīja, ka pārrunas par naudas aizdevumu ir veiktas ar /pers. H/ gan Rīgā, gan Maskavā. Tiesas sēdē pieteicēja paskaidroja, ka ārvalsts komersanta „Luxline Transit LLP" pilnvarotā persona /pers. H/ ir viņas vīra māsa un tāpēc, pamatojoties uz ģimenes sasvstarpējām attiecībām un uzticēšanos, viņa varēja aizņemties naudu no /pers. H/ pārstāvētā ārvalsts komersanta „Luxline Transit LLP".

Tiesai nav šaubu par to, ka ārvalsts komersants „Luxline Transit LLP" ir reģistrēta kompānija, to apliecina Anglijas un Velsas kompāniju reģistra izziņa. Tāpat lietā ir ārvalsts komersanta „Luxline Transit LLP" pilnvara, kas ir izsniegta /pers. H/ un piešķir viņai tiesības rīkoties komersanta vārdā.

/pers. H/ līguma slēgšanas laikā nav atradusies Latvijas Republikas teritorijā. Minēto apliecina izdruka no eMustangs sistēmas, no kuras ir redzams, ka /pers. H/ 2009.gadā pameta Latvijas Republikas teritoriju 4.augustā un vairs šajā gadā Latvijā nav ieceļojusi. Turklāt arī tiesas sēdē nedz pieteicēja, nedz arī /pers. H/ nevarēja viennozīmīgi paskaidrot par līguma parakstīšanas faktiskajiem apstākļiem, sniedzot vispārīgus un nekonkrētus paskaidrojumus.

Turklāt tiesa apšauba faktu par to, ka /pers. H/ ir pieteicējas vīra māsa. Pirmkārt, pieteicēja par tik nozīmīgu radniecības saiti nebija informējusi nedz iestādi, nedz arī norādījusi uz to pieteikumā tiesai, bet visu laiku uzsvēra, ka ārvalsts komersants „Luxline Transit LLP" ir pieteicējas uzņēmuma darījumu partneris. Otrkārt, pieteicēja nav iesniegusi ticamus un pārbaudāmus pierādījumus tam, ka /pers. H/ patiešām ir pieteicējas vīra māsa.

Tiesas sēdē /pers. H/ liecināja, ka ārvalsts komersants „Luxline Transit LLP" ir aizdevis pieteicējai naudu. Kā aizdevuma mērķi /pers. H/ minēja nekustamā īpašuma iegādi. Savukārt pieteicēja paskaidroja, ka ir lūgusi /pers. H/ aizdot viņai naudu, jo bija steidzami jāatdod parāds /pers. D/ un viņai tādas naudas nebija. Līdz ar to pieteicējas paskaidrojumi un liecinieces liecībās sniegtās ziņas ir pretrunīgas. Lai arī pieteicēja /pers. D/ aizdoto naudu izlietoja nekustamā īpašuma iegādei, tiesai liekas maz ticami, ka lieciniece /pers. H/ nezināja patieso naudas aizdošanas mērķi, ja reiz viņa bija informēta par aizdevuma izsniegšanas steidzamību, kā to minēja pieteicēja.

Uzklausot liecinieces /pers. H/ sniegtās liecības tiesas sēdē, tiesa novēroja, ka liecinieces runas veids un nemitīgā skatīšanās uz pieteicēju un pieteicējas pārstāvi, meklējot apstiprinājumu saviem vārdiem, liek domāt, ka lieciniece stāstīja nevis par patiesajiem lietas apstākļiem, bet sniedza informāciju, kas ir nepieciešama, lai pieteicējas darījums ar ārvalsts komersantu „Luxline Transit LLP" tiktu atzīts par aizdevuma līgumu.

Novērtējot darījuma raksturu, tiesa ņem vērā arī to apstākli, ka pieteicēja aizņēmumu nav atdevusi līdz šim brīdim. Turklāt nav nozīmes tam, ka Jūrmalas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā ir reģistrēta ķīlas atzīme, jo konkrētajā gadījumā tāda veida ieraksts var būt arī pašas pieteicējas iniciatīva, lai radītu maksimālu ticamību tam, ka saņemtā nauda ir aizdevums, nevis citi ienākumi, kas ir apliekami ar IIN.

Tiesa nevar neņemt vērā arī to, ka pieteicēja naudu nekustamā īpašuma iegādei aizņēmās no /pers. D/ uz ļoti īsu termiņu. Proti, pieteicēja nevarēja nezināt, ka nevarēs atdot tik ievērojamu naudas summu tik īsā laikā. Līdz ar to aizņēmuma darījums ar ārvalsts komersantu „Luxline Transit LLP" nav ticams.

Ņemot vērā tiesas iepriekš konstatētos faktus un to novērtējumu, tiesa atzīst, ka pieteicēja nav saņēmusi aizņēmumu no ārvalsts komersanta „Luxline Transit LLP". Līdz ar to naudas līdzekļi Ls 226 302,89 apmērā ir atzīstami par pieteicējas ienākumiem, kas ir apliekami ar IIN.

[4.5] Pieteicējai ar pārsūdzēto Lēmumu papildus nomaksai budžetā noteikta arī IIN nokavējuma nauda par 2009. gadu Ls 14 066,06 apmērā un IIN soda nauda Ls 7902,28. Minēto maksājumu aprēķins pamatots ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otro daļu, kā arī ar 32.panta pirmo, piekto un septīto daļu un likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" $31.^3$ panta pirmo daļu. Tiesa, pārbaudot VID veiktos aprēķinus un piemērotās tiesību normas, nekonstatē pārkāpumus soda naudas un nokavējuma naudas aprēķinā. Tāpēc, ņemot vērā spriedumā izdarītās atziņas un pamatojoties uz iepriekš norādītajām un Lēmumā citētajām tiesību normām, tiesa atzīst par pamatotu un tiesisku Lēmumu arī daļā par IIN nokavējuma naudu un soda naudu.

[4.6] Ievērojot to, ka pārsūdzētais Lēmums ir atzīstams par tiesisku administratīvo aktu, nav pamata apmierināt pieteicējas pieteikumu daļā par zaudējumu atlīdzinājumu, kas pieteicējai ir radies ar pārsūdzētā lēmuma izpildi.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 13.februāra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzība un tās papildinājumi pamatoti ar šādiem argumentiem.

[5.1] Tiesa nav veikusi pilnīgu un pareizu lietas faktisko apstākļu novērtējumu, kā arī nav ievērojusi objektīvās izmeklēšanas principu.

Tiesa kritiski vērtēja informāciju par liecinieces radniecību ar pieteicējas vīru, norādot, ka šī informācija ir pretrunā ar iepriekš sniegtajiem paskaidrojumiem VID un tiesā. Šo savstarpējo attiecību nenorādīšana lika tiesai apšaubīt darījuma slēgšanas apstākļus un ekonomisko pamatojumu. Tiesai šādā šaubu gadījumā vajadzēja pārbaudīt, vai apgalvojums par radniecību ir patiess, tomēr tas netika darīts. Pieteicēja par to uzzināja tikai no sprieduma.

Pieteicēja uz radniecību nenorādīja agrāk, jo neuzskatīja to par nepieciešama. Būtisks šis apstāklis kļuva, jo tika apšaubīts darījumu ekonomiskais pamatojums. Šobrīd radniecības fakts ir apliecināts ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem.

[5.2] Tiesa apšaubīja aizdevuma līguma noslēgšanu, jo tā slēgšanas laikā lieciniece neatradās Latvijā, tomēr tas nav pamatots, lai līgumu atzītu par spēkā neesošu. Līguma slēgšanas kārtība ir pušu privātautonomijas aspekts un ir atkarīgs no dalībnieku gribas. Mūsdienās līguma slēgšana galvenokārt notiek telefoniski vai ar elektroniskajiem saziņas līdzekļiem. Arī konkrētajā gadījumā līgums tika noformēts un parakstīts pēc tā mutiskas noslēgšanas vai vienošanās ar elektronisko saziņas līdzekļu starpniecību, taču šāda kārtība nav aizliegta, turklāt abas puses noslēgto līgumu pilda.

[5.3] Tiesa ir paudusi subjektīvu vērtējumu par liecinieces liecībām, turklāt ir saprotams, ka var rasties grūtības atcerēties vairāk nekā četrus gadus senus notikumus. Turklāt nav konstatējamas pretrunas starp pieteicējas norādīto un liecinieces teikto par aizdevuma mērķi. Lieciniece pēc būtības nav kļūdaini izteikusies, ka aizdevums bija nepieciešams nekustamā īpašuma iegādei, jo no /pers. D/ saņemtais aizdevums bija īstermiņa un visi noslēgtie līgumi veido vienotu darījumu, kura rezultātā pieteicēja iegādājās īpašumu. Precīzus pieteicējas izteikumus un notikumu gaitu, slēdzot aizdevuma līgumu 2009.gadā, lieciniece pamatoti varētu neatcerēties.

[5.4] Nepamatoti tiek apšaubīta aizdevumu esamība, jo aizdevums vēl nav atdots. Ir noslēgta vienošanās par aizdevuma pakāpenisku atmaksu, ņemot vērā pieteicējas iespējas. Šādi labvēlīgāki nosacījumi ir pamatoti ar ģimenes

attiecībām.

[5.6] Nav saprotamas tiesas šaubas par aizņēmuma darījuma ar „Luxline Transit LLP" ticamību tā iemesla dēļ, ka pieteicēja iepriekš noslēgusi īstermiņa aizdevuma līgumu ar /pers. D/.

[5.7] Tā kā aizdevuma darījums ne tikai atbilst tā formālajai būtībai, bet ir redzama arī tā ekonomiskā jēga un būtība, ņemot vērā līgumslēdzēju pušu savstarpējās attiecības, nav pamata šo darījumu apšaubīt. Līdz ar to šī naudas summa nav apliekama ar IIN, bet pieteicējai atlīdzināmi visi šīs lietas ietvaros veiktie nodokļu maksājumi un ar Lēmuma izpildi saistītie izdevumi.

[6] VID paskaidrojumā par pieteicējas apelācijas sūdzību to neatzīst. VID norāda, ka pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus vai izteikusi tādus argumentus, kuru izvērtēšana varētu ietekmēt lietas izskatīšanas rezultātu, lai gan pieteicējai saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 150.panta trešo daļu un likuma „Par nodokļiem un nodevām" 38.pantu ir pienākums piedalīties pierādījumu vākšanā.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

M o t ī v u d a ļ a

[8] Administratīvā apgabaltiesa, izskatījusi lietu pēc būtības, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, izvērtējusi apelācijas sūdzībā minētos argumentus, secina, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, tādēļ Administratīvā apgabaltiesa pievienojas pirmās instances spriedumā izteiktajai motivācijai *(sk. šī sprieduma 4.1.-4.5.punktu)* un atkārtoti to nenorāda.

Attiecībā uz apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[9] Pamatojoties uz pieteicējas papildus deklarācijā norādīto informāciju, un pieteicējas konta izrakstu, VID konstatēja, ka pieteicējas kontā „Tallinn Business Bank LTD" ieskaitīti maksājumi par kopējo summu Ls 226 302,89 (2009.gada 23.oktobrī Ls 141 966,41 un 2009.gada 27.oktobrī Ls 84 336,48) ar maksājuma mērķi – saskaņā ar 2009.gada aizdevuma līgumu Nr.23/10.

Atbilstoši minētajam līgumam ārvalsts komersants „Luxline Transit LLP" piešķir pieteicējai īstermiņa (līdz 2012.gada 22.oktobrim) bezprocentu aizdevumu līdz 350 000 *euro* apmērā zemes gabala pirkšanai Jūrmalā.

Līgumu „Luxline Transit LLP" vārdā parakstījusi /pers. H/. Audita laikā viņa savu pilnvaru apliecināšanai iesniedza pilnvaru, ko izsnieguši „Luxline Transit LLP" partneru kompāniju pārstāvji /pers. N/ (Ireland & Overseas Acquisitions Ltd.) un /pers. P/ (Milltown Corporate Services Ltd.). /pers. P/ VID sniedzis informāciju, ka viņam uzrādītā 2010.gada pilnvara ir acīmredzami nekorekta un juridiskā spēkā neesoša, paraksts uz pilnvaras nepieder /pers. P/.

Arī VID konstatēja, ka pilnvarā, kas it kā izdota 2010.gada 15.janvārī, ir norādīti 2010.gada 10.novembrī piešķirti personas identifikācijas dati.

VID arī ieguva ziņas par „Luxline Transit LLP" saimniecisko darbību, konstatējot, ka uzņēmuma 2009.gada apgrozījums bijis tikai Ls 8275,62 un uzņēmuma gada pārskatā nav atspoguļots ne /pers. B/ sniegtais aizdevums, ne citas debitoru/kreditoru saistības.

Pastāvot šādiem apstākļiem, VID kritiski vērtēja aizdevuma līgumā ietvertās ziņas un atzina, ka attiecīgie naudas līdzekļi ir apliekami ar IIN saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 12.punktu kā citi ienākumi, kas nav minēti šā likuma 9.pantā (ar nodokli neapliekamie ienākumi).

[10] Pieteicēja apgabaltiesā ir iesniegusi papildus pierādījumus tam, ka ārvalsts komersanta „Luxline Transit LLP" pilnvarotā persona /pers. H/ (bij. /pers. U/) ir pieteicējas vīra /pers. V/ māsa, kas, pieteicējas ieskatā, novērš šaubas par to, ka ārvalsts komersants „Luxline Transit LLP" varēja pieteicējai aizdot naudu nekustamā īpašuma iegādei (jeb – lai atdotu nekustāmā īpašuma iegādei ņemto aizņēmumu no /pers. D/).

Apgabaltiesas ieskatā, minētais apstāklis pats par sevi neapliecina, ka attiecīgā naudas summa tiešām ir aizdevums, proti, ar nodokli neapliekams ienākums.

[11] Apgabaltiesa piešķir nozīmi apstāklim, ka audita laikā pieteicēja ne tikai nav darījusi zināmu faktu par viņas vīra /pers. V/ un „Luxline Transit LLP" pilnvarotās personas /pers. H/ radniecību, bet pat apzināti šo faktu ir slēpusi.

Atbildot uz VID 2011.gada 30.jūnija pieprasījumu sniegt informāciju par to, kā ir atradusi šo uzņēmumu vai tā pilnvaroto personu /pers. H/, pieteicēja 2011.gada 19.jūlijā sniedza informāciju, ka ar „Luxline Transit LLP" pārstāvi /pers. H/ iepazinās sakarā ar to, ka „Luxline Transit LLP" ir sadarbības partneris pieteicējai piederošajam uzņēmuma „NaftoDom", ko apliecina 2008.gada 1.decembrī noslēgtais līgums Nr.ND/LX-01/12 *(lietas 1.sējuma 126.lapa)*.

2011.gada 11.oktobra audita sākumsarunas laikā pieteicēja sniedza ziņas, ka Lielbritānijas uzņēmums „Luxline Transit LLP" ir ilgstošs pieteicējai piederošā uzņēmuma „NaftoDom" sadarbības partneris, nomā dzelzceļa vagonus kravu pārvadājumiem Krievijā un maksā pieteicējai piederošajam uzņēmumam nomas maksu. Pārrunas par līguma nosacījumiem tika veiktas ar /pers. H/ (Krievijas pilsoni) gan Maskavā, gan Rīgā, viņa arī līgumu parakstīja „Luxline Transit LLP" vārdā. /pers. H/ ir kompānijas pilnvarotā persona, cik pieteicējai zināms, viņa vienmēr rīkojusies šīs kompānijas vārdā,

pieteicējasprāt, viņa ir faktiskā kompānijas īpašniece. Aizņēmums izmantots nekustamā īpašuma iegādei Jūrmalā *(lietas 1.sējuma 147.-158.lapa)*.

Arī apstrīdēšanas iesniegumā pieteicēja paskaidro, ka, tā kā bija nepieciešams atmaksāt /pers. D/ aizdevumu, pieteicēja 2009.gada oktobrī meklēja iespēju saņemt citu aizdevumu minētā aizdevuma atdošanai. Ar lūgumu pēc aizdevuma vērsās pie ārvalstu kompānijas „Luxline Transit LLP" pilnvarotās pārstāves /pers. H/. Minētā kompānija ir ilgstošs sadarbības partneris pieteicējai piederošajam uzņēmumam „NaftoDom", tādēļ kompānijai nebija iebildumu šādu aizdevumu izsniegt. Pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā īpaši uzsvērusi, ka iestādes norāde par iespējamu pieteicējas saistību ar „Luxline Transit LLP" nav patiesa, attiecīgās aizdomas un pieņēmumi nav balstīti uz faktiem un to pierādījumiem *(lietas 1.sējuma 47.-50.lapa)*.

Papildus VID sniegtajos paskaidrojumos pieteicēja norādījusi, ka „Luxline Transit LLP" ir ilggadējs kompānijas „NaftoDom" partneris, un ir pašsaprotami, ka aizdevuma atdošana šajā gadījumā ir nodrošināta ar to, ka /pers. B/ vada kompāniju „NaftoDom", kas nodrošina viņai stabilus ienākumus, kā arī iespēju jebkurā mirklī piesaistīt kompānijas „NaftoDom", līdzekļus aizdevuma atdošanai. Labu partnerattiecību uzturēšana šajā uzņēmējdarbības veidā (naftas vagonu noma, pārvadājumi) ir svarīgs uzņēmējdarbības elements, kas arī kalpojis kā iemesls aizdevuma došanai *(lietas 1.sējuma 78.lapa)*.

Tātad pieteicēja ir apzināti noklusējusi faktu, ka /pers. H/ ir pieteicējas vīra māsa, attiecīgi uzņēmumi „NaftoDom" un „Luxline Transit LLP" ir saistīti uzņēmumi (uzņēmums pieder ar pieteicēju svainībā līdz otrajai pakāpei esošai personai).

[12] Atbilstoši audita laikā iegūtajam „Luxline Transit LLP" USD konta izrakstam *(lietas 1.sējuma 264.-279.lapa)* uzņēmums 2009.gadā ir pārskaitījis ievērojamas naudas summas uzņēmumam „NaftoDom".

Savukārt no „Luxline Transit LLP" EUR konta izraksta *(lietas 1.sējuma 209.-211.lapa)* izriet, ka uzņēmums ir pārskaitījis gan iepriekš minētās naudas summas pieteicējai, gan ievērojamas naudas summas pieteicējas vīram /pers. V/ – saskaņā ar 2009.gada 12.maija aizdevuma līgumu 300 000 euro (13.05.2009.), saskaņā ar 2009.gada 26.oktobra aizdevuma līgumu 150 000 euro, 139 00 euro un 12 000 euro (27.10.2009., 17.12.2009., 29.12.2009.).

Administratīvajā lietā Nr.A420516112, kas ierosināta par /pers. V/ audita rezultātā veikto IIN uzrēķinu, /pers. A0/ auditam bija iesniedzis šādus dokumentus: 1) 2007.gada 2.janvāra aizdevuma līgumu, ar kuru „Luxline Transit LLP" izsniedz /pers. AA/ 5 000 000 USD aizdevumu (ar līgumiskajiem procentiem 7% apmērā) ar atmaksas termiņu līdz 2014.gada 1.janvārim; 2) 2009.gada 12.maija aizdevuma līgumu Nr.05/09, ar kuru „Luxline Transit LLP" izsniedz /pers. V/ 300 000 euro bezprocentu aizdevumu ar atmaksas termiņu līdz 2012.gada 12.maijam un mērķi – sekmēt aizņēmēja saimnieciskās darbības attīstību; 3) 2009.gada 26.oktobra aizdevuma līgumu Nr.27/10, ar kuru „Luxline Transit LLP" izsniedz /pers. V/ bezprocentu aizdevumu līdz 500 000 *euro* un līdz 300 000 USD ar atmaksas termiņu līdz 2012.gada 26.oktobrim un mērķi – sekmēt aizņēmēja saimnieciskās darbības attīstību. Atbilstoši auditā konstatētajam „Luxline Transit LLP" 2008.gadā uz /pers. AA/ kontiem vairākos maksājumos pārskaitīja naudas līdzekļus Ls 417 346,38 apmērā, bet 2009.gadā Ls 422 385,21 apmērā.

Audita laikā arī /pers. V/ iestādei saistībā ar noslēgtajiem aizdevuma līgumiem norādīja, ka „Luxline Transit LLP" ir pieteicēja sievai piederošā uzņēmuma ilgstošs sadarbības partneris, kas nodarbojas ar dzelzceļa vagonu nomu; pārrunas tika veiktas ar Krievijas pilsoni /pers. H/ gan Maskavā, gan Rīgā; viņa arī parakstīja līgumus „Luxline Transit LLP" vārdā. Aizdevums bija paredzēts pieteicējam piederošo uzņēmumu darbības nodrošināšanai.

Tāpat kā izskatāmajā lietā, arī norādītajā lietā /pers. V/ tikai pirmās instances tiesas sēdē norādīja, ka /pers. H/ ir viņa māsa un attiecīgie pieteicējam labvēlīgie darījumi notikuši uz ģimenes attiecību pamata *(sk. Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 28.janvāra sprieduma lietā Nr.A420516112 10., 11.punktu)*.

[13] Tātad, ja atzītu par ticamu aktuālo pieteicējas un /pers. V/ versiju, tad nāktos secināt, ka uz radniecības saišu pamata /pers. H/ „Luxline Transit LLP" vārdā divu gadu periodā ir izsniegusi brālim un brāļa sievai aizdevumus vairāku miljonu euro apmērā, vienlaikus šos darījumus neuzrādot ne uzņēmuma grāmatvedībā, ne Lielbritānijas nodokļu administrācijai sniegtajos pārskatos.

[14] Apgabaltiesas ieskatā, aizdevuma līguma saturs *(lietas 1.sējuma 123-125.lapa)* pats par sevi ir pretrunā ar pieteicējas šā brīža paskaidrojumiem par līguma noslēgšanas apstākļiem. Ja aizdevums ir sniegts pieteicējai kā fiziskai personai, pamatojoties uz tuvām radniecības attiecībām, tad nav rodams izskaidrojums līguma 7.punkta noteikumam, ka aizņēmējam tiek piešķirts bezprocentu aizdevums, bet aizdevējam ir tiesības prasīt aizņēmējam maksāt procentus (līdz 6% gadā) par aizdevuma lietojumu, ja tiek konstatēts, ka aizņēmēja saimnieciskās darbības rezultāti ir ievērojami uzlabojušies šī līguma darbības laikā; aizņēmējs apņemas sniegt aizdevējam informāciju par tā saimnieciskās darbības rādītājiem pēc pirmā tā pieprasījuma.

[15] /pers. P/, kurš Milltown Corporate Services Ltd. vārdā ir izsniedzis /pers. H/ pilnvaru, nopratināts kā liecinieks, paskaidroja, ka darbojās starptautiskā uzņēmumā „IOS" (atbilstoši viņa ienākumu deklarācijā *(lietas 1.sējuma 281.lapa)* sniegtajām ziņām – „International Overseas Services") uz līguma pamata, un viņa pienākumos ietilpis būt par nomināldirektoru vairākos uzņēmumos. Nekādu saimniecisko darbību tajos neveica – viņa funkcijas aprobežojās ar uzņēmumu pirmreizējo reģistrāciju, viņš arī parakstīja dokumentus, ko viņam deva „International Overseas Services" sekretāre vai kurjers. Iespējams, parakstījis arī viņam uzrādīto 2008.gada pilnvaru /pers. H/. Taču dokumentus, kas saistīti

tieši ar uzņēmuma saimniecisko darbību, nav ne sastādījis, ne parakstījis.

Konkrētajā gadījumā arī pieteicēja ir bijusi informēta par „Luxline Transit LLP" darbību *(lietas 1.sējuma 51., 75.-76.lapa)*, informējot VID, ka uzņēmums dibināts saskaņā ar Lielbritānijas 2000.gada Partnerību ar ierobežotu atbildību likumu – partnerību dibina aģentu kompānija, kas nodarbojas ar kompāniju izveidi un nodošanu komersanta rīcībā, aģenti veic partnerības administrēšanas un grāmatvedības funkcijas, savukārt uzņēmuma komercdarbību veic komersants, kurš lūdzis partnerības izveidi, turklāt tā tiek veikta uz pilnvaras pamata.

Pieteicēja iesniegusi tiesā dokumentus, kuros apliecināts, ka tieši /pers. H/ ir „Luxline Transit LLP" patiesā labuma guvēja un īpašnieks, kā arī vienīgā persona, kas ieinteresēta visu labumu gūšanā no kompānijas *(lietas 1.sējuma 251.lapa)*.

Tātad tieši /pers. H/ būtu jābūt informētai gan par „Luxline Transit LLP" saimniecisko darbību, gan par apsvērumiem, kuru dēļ tika noslēgti konkrētie darījumi.

[16] Nopratināta kā lieciniece, /pers. H/ paskaidroja, ka aizdevumus pieteicējai un /pers. V/ izsniedza tāpēc, ka uzņēmumam tobrīd bija attiecīga iespēja palīdzēt. Par pieteicējai izsniegtā aizdevuma mērķi lieciniece bijusi informēta vispārējos vilcienos – zemes iegādei vai, lai atdotu parādu. Taču lieciniece nespēja sniegt nekādus sīkākus paskaidrojumus par uzņēmuma „Luxline Transit LLP" saimnieciskās darbības organizāciju un norisi. No liecinieces paskaidrojumiem izriet, ka uzņēmumu „Luxline Transit LLP" Lielbritānijā viņai ieteica nodibināt brālis /pers. V/, lieciniece pati nenodarbojās ar uzņēmuma reģistrāciju – to darījis aģents uz pilnvaras pamata, kurš arī turpmāk noformējis visus (arī finanšu) dokumentus, bet lieciniece tiem sekojusi un kontrolējusi. Pati darbojusies uz pilnvaras pamata, ko saņēmusi pa eksprespastu, bet personīgi ar personām, kas pilnvaru izsniedza, nav kontaktējusies.

[17] No lietas materiāliem izriet, ka tikai pēc audita pabeigšanas /pers. AC/ informēja VID, ka informāciju par attiecīgo līgumu nesniedza Lielbritānijas nodokļu administrācijai, jo nevarēja iedomāties, cik nopietnas sekas neatdots aizdevums var radīt /pers. B/. Tagad šī kļūda ir novērsta, visa informācija ietverta grāmatvedībā un iesniegta Lielbritānijas nodokļu administrācijai *(lietas 1.sējuma 72.-73.lapa)*. Tikai sazinoties ar /pers. H/, bijis iespējams Lielbritānijas nodokļu administrācijā iesniegt patiesos (labotos) „Luxline Transit LLP" finanšu pārskatus, kas tagad tiek iesniegti arī VD *(lietas 1.sējuma 77.lapa)*. Attiecīgi pārskati par 2010.gadu iesniegti 2012.gada februārī *(lietas 1.sējuma 168., 188.lapa)*.

Ņemot vērā, ka aizdevuma līgums sākotnēji bija noslēgts uz termiņu līdz 2012.gada 22.oktobrim, pēc audita pabeigšanas pieteicēja un /pers. H/ ir veikušas virkni citu darbību, kas vērstas uz to, lai attaisnotu aizdevuma neatdošanu. 2012.gada 1.novembrī noslēgta vienošanās par parāda atmaksu pa daļām sākot no 2014.gada 1.novembra līdz 2016.gada 1.novembrim *(lietas 1.sējuma 235.lapa)*. Tāpat 2012.gada 12.jūlijā ir noslēgts ķīlas līgums, ar kuru pieteicēja aizdevuma līguma nodrošinājumam ieķīlā par labu „Luxline Transit LLP" nekustamo īpašumu /adrese/ *(lietas 1.sējuma 236.-237.lapa)* .

[18] Atbilstoši Civillikuma 1934.pantam ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās.

Konkrētās lietas apstākļos nav iespējams pārliecināties par līgumslēdzēju pušu patieso gribu noslēgt aizdevuma līgumu un piešķirt pieteicējai aizdevumu. Konstatētie apstākļi to kopumā netieši apliecina, ka faktiski ir konstatējama ieinteresētība darījumu noformēt tādā veidā, lai samazinātu budžetā maksājamos nodokļus.

Darījuma būtība neatbilst aizdevuma ekonomiskajai jēgai un būtībai. Savukārt, ja naudas līdzekļi nav aizdevums un ja nav konstatējams, ka tie atbilst citiem likumā uzskaitītajiem neapliekamo ienākumu veidiem, ir pamats konstatēt, ka šie naudas līdzekļi ir ar IIN apliekams ienākums.

[19] Ievērojot minēto, Lēmums ir tiesisks un pieteikums ir noraidāms kā nepamatots.

[20] Izpildot Lēmumu, pieteicēja ir nomaksājusi valsts budžetā Ls 72369,74, kurā ietilpst arī Lēmuma izpildes izdevumi Ls 5056,69 (zvērināta tiesu izpildītāja amata atlīdzība Ls 160, pasta un kancelejas izdevumi Ls 1,78, amata atlīdzības takse Ls 4015,65, pievienotās vērtības nodoklis Ls 877,26, valsts nodeva Ls 2), ko pieteicēja pieteikuma papildinājumos lūgusi atmaksāt *(lietas 1.sējuma 232.-234.lapa)*.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 8.punkts piešķir nodokļu maksātājam tiesības saņemt nodokļu administrācijas nepareizi piedzīto maksājumu summas šā likuma 28.pantā noteiktajā kārtībā. Saskaņā ar likuma 28. panta pirmo daļu nodokļu administrācijas nepareizi piedzīto maksājumu summas jāatmaksā atpakaļ nodokļu maksātājam 15 dienu laikā no tās dienas, kad nodokļu administrācija vai tiesa pieņēmusi lēmumu, ka maksājums piedzīts nepareizi. Atmaksājamās summas palielina par pusi no šā likuma 29.panta otrajā daļā noteiktās nokavējuma naudas, bet gadījumos, kad nepareizi piedzītās maksājumu summas nav atmaksātas 15 dienu laikā, atpakaļ atmaksājamās summas palielina par šā likuma 29.panta otrajā daļā noteikto nokavējuma naudu, aprēķinot to no nepareizi piedzītās maksājumu summas par katru nokavēto dienu, un tās tiek izmaksātas no tā budžeta līdzekļiem, kurā ieskaitīta nepareizi piedzītā summa.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta piemērošana ir saistīta ar tiesas sprieduma izpildi. Tāpēc personai nav atsevišķi ar pieteikumu jāprasa likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta pirmajā daļā paredzētās summas atmaksa, jo iestādes pienākums to izmaksāt ir noteikts tiesību normā un tas rodas, ja stājies spēkā tiesas spriedums, kurā atzīts, ka maksājuma summa ir piedzīta nepareizi *(sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2015.gada 20.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-0181/15 8.punktu)*. Attiecīgi tiesai, izskatot lietu pēc būtības, nav atsevišķi jālemj par piedzīto

summu un naudas vērtības krituma (zaudējumu) atlīdzināšanu.

Savukārt pārējo zaudējumu (konkrētajā gadījumā – ar Lēmuma izpildi saistīto tiesu izpildītāja izdevumu Ls 5056,69) atlīdzināšana notiek saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumu un Administratīvā procesa likuma 92.pantu..

Ņemot vērā, ka pamatprasījums tiek noraidīts, iestādei nav pamata atmaksāt pieteicējai piedzīto maksājumu summas, savukārt prasījums par zaudējumu Ls 5056,69 apmērā atlīdzināšanu ir noraidāms kā nepamatots.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

n o s p r i e d a :

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2012.gada 27.aprīļa lēmuma Nr.22.4.7/34063 atcelšanu un zaudējumu atlīdzinājumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente *(paraksts)* A.Šteinberga

Tiesneši *(paraksts)* M.Osmane

(paraksts) V.Poķis

N O R A K S T S P A R E I Z S
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese A.Šteinberga
2015.gada 29.maijs